

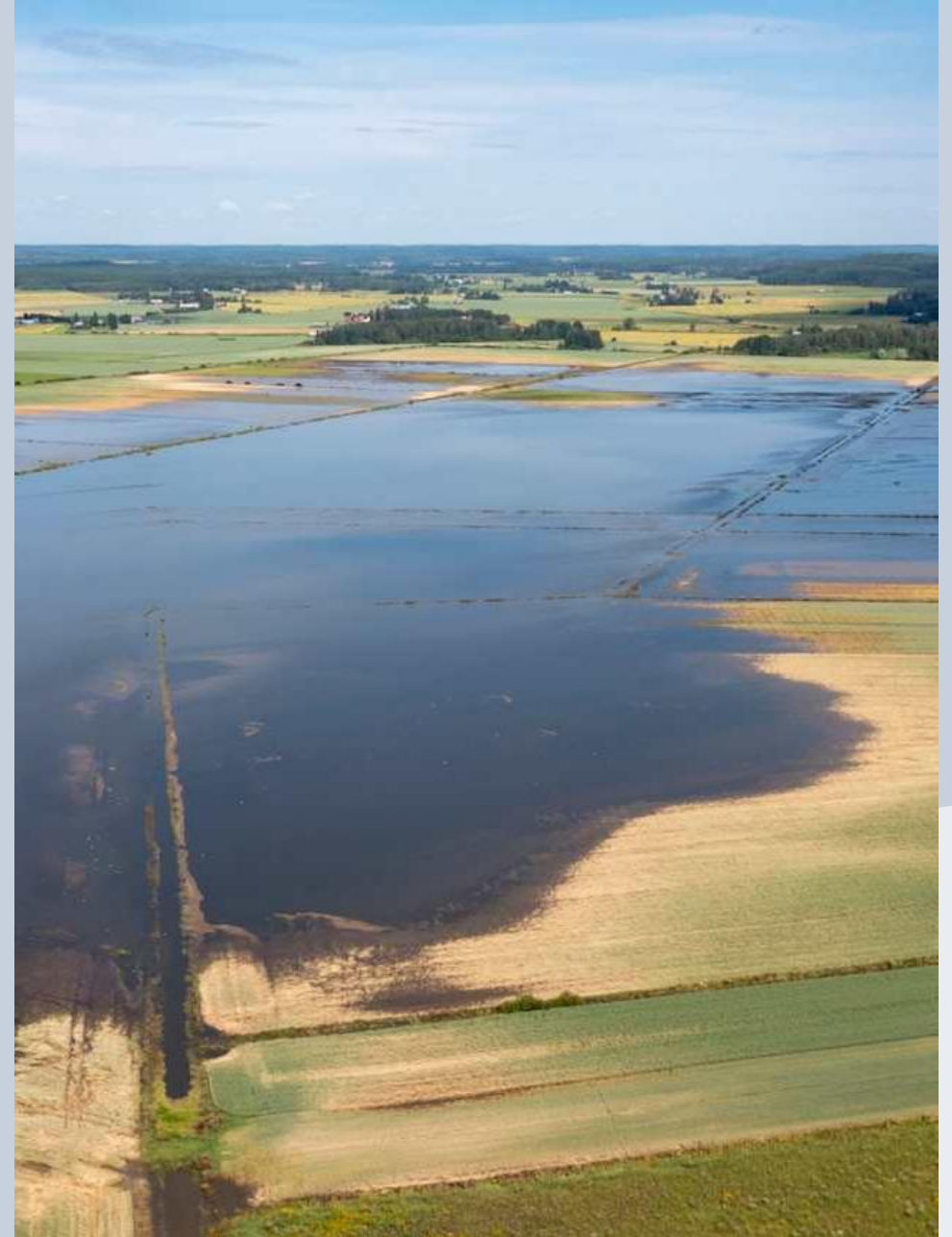

Elinvoimakeskus

Rahoitus- vaihtoehtoja maatalouden vesienhallintaan

Eveliina Kiiski, ympäristöasiantuntija,
Lounais-Suomen elinvoimakeskus

23.9.2026

Kuva: [Yle 2025](#)

Kuva: Salaojayhdistys, 2026

Suomen sanotaan olevan maailman ojitetuin maa:

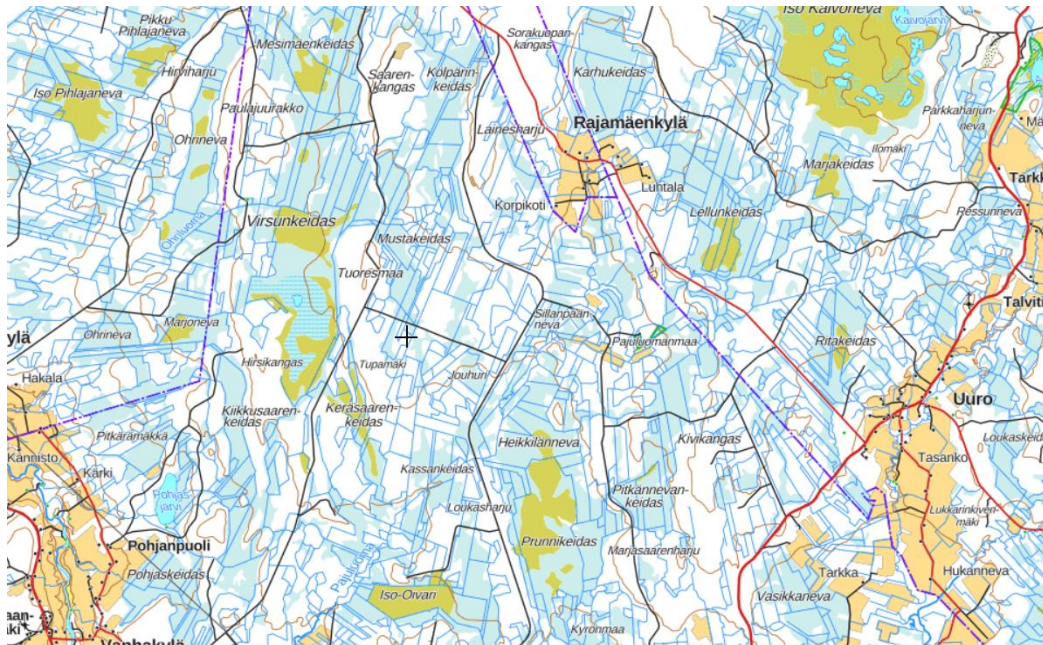
Suurin osa ojituksista tehtiin jo ennen 1970 -lukua.

Suomen suometsistä on ojitettu noin 85 %. Metsissä ja soilla oja yhteensä noin 1,4 miljoonaa kilometriä. Niiden osuus on noin 23 % Suomen pinta-alasta.

Yksittäisen maatilan perus- ja paikalliskuivatus tarkoittaa kymmeniä kilometrejä ojitusta. Suomen peltopinta-ala on 2,3 M ha eli noin 7 % Suomen maapinta-alasta. (Luke 2026) Viljelyssä olevat pellot ovat ainakin kertaalleen peruskuivatettu.

Etelä-Suomen soista on maakunnasta riippuen ojitettu 60–90 %.

Nykyisin tehdään lähinnä ojitusten peruskorjauksia, kunnostuksia ja valtaojien putkituksia, joten jatkossa on odotettavissa runsaasti ojitusten peruskorjauksia.

Kuva: Kuvankaappaus, MML 2026

Kuva: Maaseudun tulevaisuus, 2023

Ympäristön tilan heikkeneminen

- Luonnon monimuotoisuus heikkenee Suomessa, ja erityisesti Etelä-Suomessa
- Ekosysteemipalvelut vaarantuvat, mm. pölytys, maaperän kasvukunto ja tulvasuojelu... Tarve luonnon monimuotoisuutta tukeville ja ilmastonmuutosta kestäville ympäristöille kasvaa jatkuvasti. Ilmastonmuutos lisää painetta panostaa luonnon monimuotoisuuteen.
- Hyvää ekologista tilaa ei saavuta 18 % järvistä ja 37 % jokivesistä. Etelä-Suomen kaikki virtavesi- ja lähteikköluontotyypit ovat uhanalaisia tai vaarantuneita. Suoluontotyypeistä 83 % on Etelä-Suomessa uhanalaisia.
- Purot, lähteet ja pienvedet ovat laajalti muuttuneita, etenkin Etelä-Suomessa. Maatalouden tehostuminen on vähentänyt luonnon monimuotoisuutta. Keskeiset ongelmat: elinympäristöjen häviäminen, heikentäminen, pirstoutuminen, rehevöityminen ja liettyminen. Virtavesiä heikentävät padot, perkaukset ja uomien suoristukset.

Maatalouden vesienhallinta

- kasveille on vettä sopivasti kasvukauden aikana
- pellot kantavat koneita ja kestävät sääoloja
- tila osallistuu valuma-aluelähtöiseen vesienhallintaan
- maatalousympäristöjen uomien ja altainen lähistöjen sekä maaperän luonnon monimuotoisuus säilyy ja kehittyy
- ravinteiden ja kiintoaineksen huuhtoutuminen vesistöihin vähenee
- tulva- ja kuivuusriskejä pienennetään

Luonnonmukaiset uomat

- uoman perkauksen tarve arvioidaan perusteellisesti ja toimet kohdistetaan ongelma-alueisiin
- uoman ympäristöarvot ja luonnontilaisuus selvitetään toimintaa suunniteltaessa
 - mutkittelevien uomien suoristamista vältetään
 - kaatuneet puut, risut ja kivet jätetään luomaan elinympäristöjä
 - uoman luiskia sitovaa kasvillisuutta ja rantapuustoa pyritään säästämään, esim. toispuoleisella kaivuulla, kaivetuille alueille palautetaan kasvillisuus joko kylvämällä tai jättämällä muokkaamattomia kohtia siementämään luontaisesti
- kaivutyön yhteydessä tehdään tai jätetään kiintoaineen huuhtoutumista vähentäviä rakenteita esim. pohjakynnyksiä tai allasratkaisuja, uomien vedenjohtokykyä parannetaan tekemällä tai jättämällä uomat kaksitasoisiksi
- happamilla sulfaattimailla varotaan ojien syventämistä vesistöjen happamoitumisriskin takia

Valuta 3-hanke, WWF: Siuntiossa sijaitseva
Billskogbäckenin kaksitasouoma tulvatasanteineen
valmistumisen jälkeen kesällä 2024.

23.9.2026

Toimenpiteiden välttäminen vesistöjen ääressä
ja maatalousmaan ulkopuolella olisi tärkeää.

← Mense oy, 2026: Ojien kunnossapitoon välineitä ja koulutusta
"Niittokauhalla ei poisteta kaikkea kasvillisuutta eikä irroteta juuristoja samalla tavalla kuin perinteisessä kaivuussa. Kun juurakot jäävät paikoilleen eikä pohjaan kajota, uoman reunat pysyvät paremmin koossa eikä kiintoainesta lähde yhtä helposti liikkeelle lähivesistöjä kuormittamaan." – kuvataan Ilmakas-hankkeen ja SM-ohjelman tapahtumassa. Valonien nettisivuilta 29.6.2026.→

Luonnonmukaiset allasratkaisut

- pidättävät kiintoainetta ja ravinteita uomissa
- tasoittavat virtaamia sekä vähentävät eroosiota ja tulvahaittoja
 - uomaratkaisut ja pohjakynnykset tehostavat rakenteiden toimintaa
- voivat toimia myös kasteluveden varastoina
- vahvistavat purojen ekologisia yhteyksiä ja lajien liikkumismahdollisuuksia
- kosteikkokasvillisuus
 - poistaa ravinteita vedestä
 - lisää luonnon monimuotoisuutta tarjoamalla elinympäristöjä

”Kosteikko on luonnon oma suodatin, joka vähentää vesistöjen rehevöitymistä ja lisää luonnon monimuotoisuutta. Kosteikko toimii myös virkistysalueena ja tuo maisemaan vaihtelua. Luontaisia kosteikkoja on aikojen kuluessa kuivatettu rakentamisen tai maa- ja metsätalouden tarpeisiin. Nämä alueet eivät kuitenkaan välttämättä ole soveltuneet hyvin viljelyyn.” Maaseutu.fi: Kosteikko suhisee elämää, 22.05.2024.

Koivulehdon kosteikko on kunnostettu Sotka-hankkeessa ei-tuotannollisen investoinnin avulla. Kuva: Riistakeskus, 2026.

An aerial photograph showing a river restoration project. The river flows from the top left towards the bottom right. The banks are covered in dense green vegetation, including trees and shrubs. The water is a murky brown color. There are several small, rocky islands and banks along the river. The overall scene is a lush, green landscape with a winding river.

Valuta 3-hanke, WWF: Ollaksen kosteikko:
Vaihtelevan syvyiset alueet tekevät Ollaksen
kosteikosta monipuolisen ympäristön. Kosteikkoon
rakennettiin syviä alueita kiintoaineen
laskeuttamiseksi ja matalampia alueita
kasvillisuudelle. Pääuomaan tehtiin myös
erosiosuojaus, jotta kosteikolta poistuva vesi ei syö
Norrbybäckenin uomaa.

Maan kasvukunto

[MARA-kortti maan rakenteen aistinvaraiseen arviointiin | Ruralia-instituutti | Helsingin yliopisto](#)

Rakenne-luokka	Murujen ja kokkareiden muoto ja koko	Huokoisuus ja juuret	Näyte murtamisen jälkeen: eri maita	Näyte murtamisen jälkeen: sama maa, eri muokkaus	Määrittävä, tunnistettava piirre	Luonnollisten murujen tai rikottujen kokkareiden (noin 1,5 cm) ulkomuoto
Luokka 5 Mureneva Kokkareet hyvin helppo murustaa sormin	Pääosin < 6 mm murtamisen jälkeen	Erittäin huokoista Juuria kasvaa tasaisesti kauttaaltaan.			 Muruja	 1 cm Maa murenee muruiksi näytettä käsiteltäessä. Suuremmat kokkareet koostuvat pienemmistä, huokoisista muruista ja pienistä kokkareista, joita juuret pitävät kasassa.
Luokka 4 Tiivistymätön Kokkareet on helppo murustaa yhdellä kädellä	Sekoitus huokoisia, pyöreitä muruja ja kokkareita, kooltaan 2 mm–7 cm. Ei tiiviitä kokkareita tai paakkuja.	Suurin osa kokkareista on huokoisia. Juuria kasvaa tasaisesti kauttaaltaan.			 Kokkareet erittäin huokoisia	 1 cm Kokkareet ovat pyöreitä, murenevät helposti ja ovat pääosin huokoisia.
Luokka 3 Kiinteä Suurin osa kokkareista murtuu yhdellä kädellä	Sekoitus huokoisia muruja ja kokkareita, kooltaan 2 mm–10 cm; alle 30% kokkareista < 1 cm. Seassa voi olla tiiviitä ja kulmikkaita muruja ja kokkareita.	Isoja huokosia ja halkeamia. Huokosia ja juuria myös kokkareiden sisällä.			 Kokkareissa niukasti huokosia	 1 cm Kokkareet on kohtalaisen helppo murentaa osiin. Muruissa on joitakin näkyviä huokosia ja ne ovat pyöreähköjä. Juuristoa kasvanut murujen ja kokkareiden läpi.
Luokka 2 Tiivis Kokkareita on vaikea murtaa yhdellä kädellä	Pääosin suuria paakkuja > 10 cm, kulmikkaita ja tiiviitä, mahdollisesti myös liuskemaisia, alle 30% kokkareista < 7 cm.	Vähän isoja huokosia ja halkeamia. Juuria vain isoissa huokosissa/halkeamissa ja kokkareiden ympärillä.			 Selviä reikiä	 1 cm Kokkareet ovat murennettavissa, kun maa on kosteaa. Kokkareet hajoavat kulmikkaiksi ja terävasärmäisiksi, ja niissä on halkeamia.
Luokka 1 Erittäin tiivis Maata on vaikea murtaa	Pääosin > 10 cm, jokunen < 7 cm, kulmikkaita ja tiiviitä kokkareita.	Mahdollisesti jokunen iso huokonen/halkeama. Hapettomuutta. Juuria vain halkeamissa, jos lainkaan.			 Siniharmaa väri	 1 cm Kokkareet ovat murennettavissa maan ollessa kosteaa, mutta se vaatii voimaa. Huokosia tai halkeamia ei yleensä ole havaittavissa.

Maa- ja metsätalouden vesiensuojelutoimien kustannusvaikuttavuus fosforin vähentämisessä

Nieminen ym. 2026: [Arviointi maa- ja metsätalouden vesiensuojelutoimenpiteiden kustannusvaikuttavuudesta - Doria](#)

Kustannusvaikuttavat toimenpiteet	€/kg P	Kohtalaiset tai kalliimmat toimenpiteet	€/kg P	Kalliit tai voimakkaasti kohderiippuvaiset toimenpiteet	€/kg P
Virtaamansäätöpadot	21-129	Laskeutusaltaat	147	Kaksitasouomat	430-560
Kosteikko luonnontilaiselle suolle	25-50	Suojavyöhykkeet	116-161	Metsänkasvatuskelpoisen suon ennallistaminen	313-760
Lantapoikkeuksesta luopuminen	36-118	Maanparannuskuidut	114-306	Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus Etelä-Suomessa	>1000
Maatalouden kosteikot	43-112	Maatalouskosteikot (pellon arvo huomioitu)	76-112	Säätösalaajitus kivennäismailla	9 670-13 860
Kipsi	51-91	Kosteikko heikkotuottoiselle metsäsuolle	63-125		
Kosteikko heikkotuottoiselle ojitetulle suolle	63-125				
Rakennekalkki	94-159				

Toimien kokonaishyöty kuitenkin syntyy useammista hyödyistä, kuten tulvasuojelu, luonnon monimuotoisuus, vesienhallinta, ilmastohyödyt, kastelu tai virkistys- ja maisema-arvot.

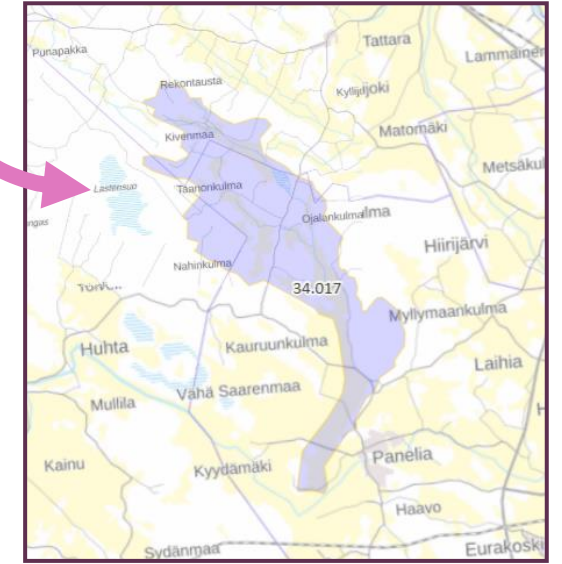
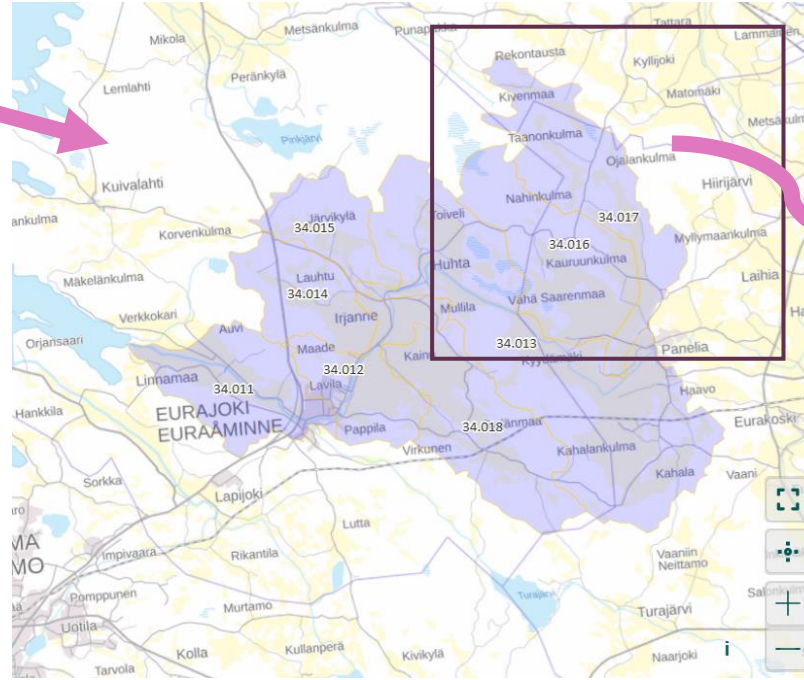
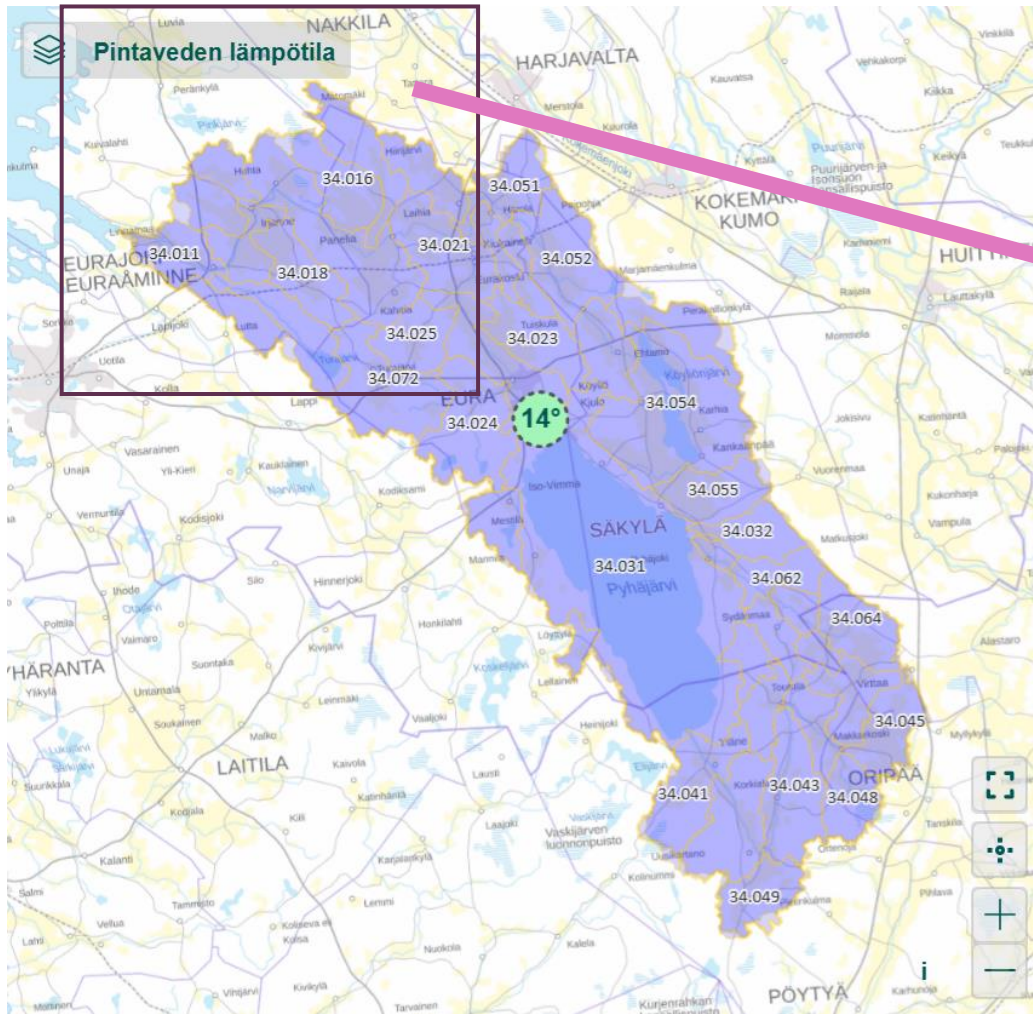

Elinvoimakeskus

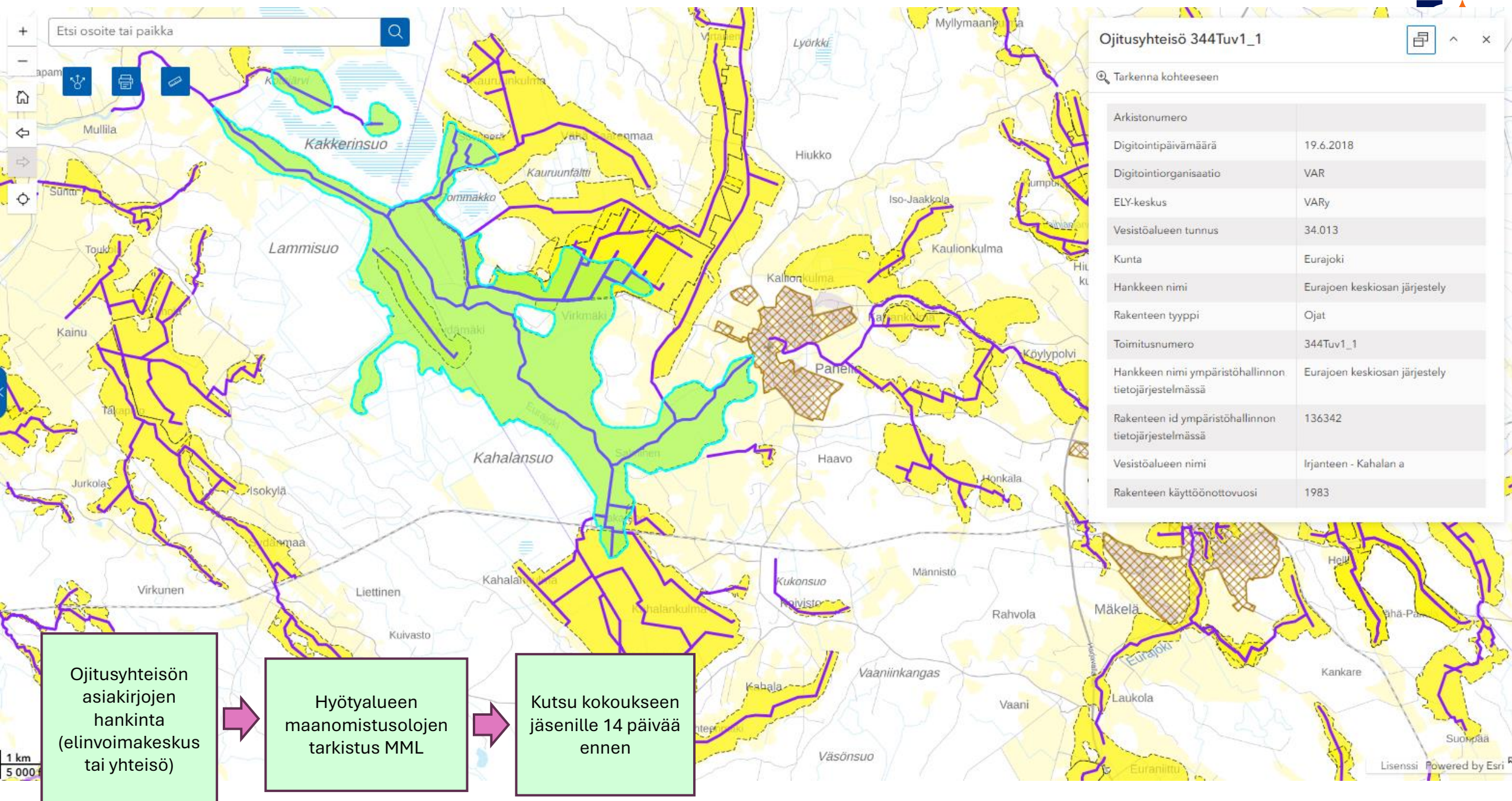
Yhteistyö valuma- alueilla ja ojitusyhteisöissä

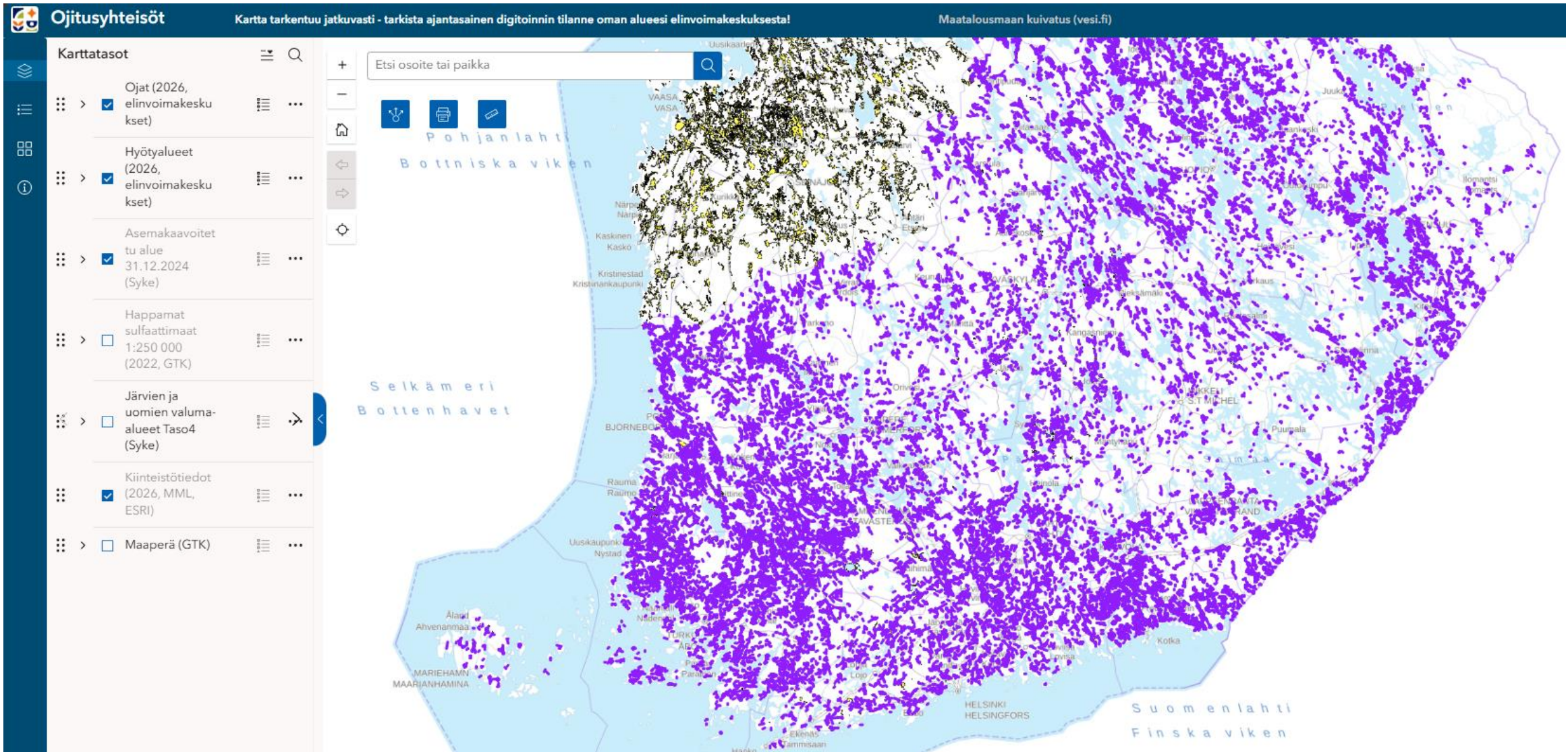
Mikä on valuma-alue?

- Valuma-alue on maa-alue, jolta vedet kulkeutuvat samaan vesistöön. Kaikki sadevesi, sulamisvesi ja pintavalunta liikkuvat maanpinnan muotojen mukaisesti kohti puroa, jokea, järveä tai merta.
- Jokainen maa-alue kuuluu johonkin valuma-alueeseen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kaikki mitä tapahtuu valuma-alueen yläosissa, näkyy ennemmin tai myöhemmin myös alapuolisissa vesistöissä.
- Valuma-alue ei tunne kuntarajoja eikä kiinteistörajoja. Siksi vesienhallinta on parhaimmillaan yhteistyötä.

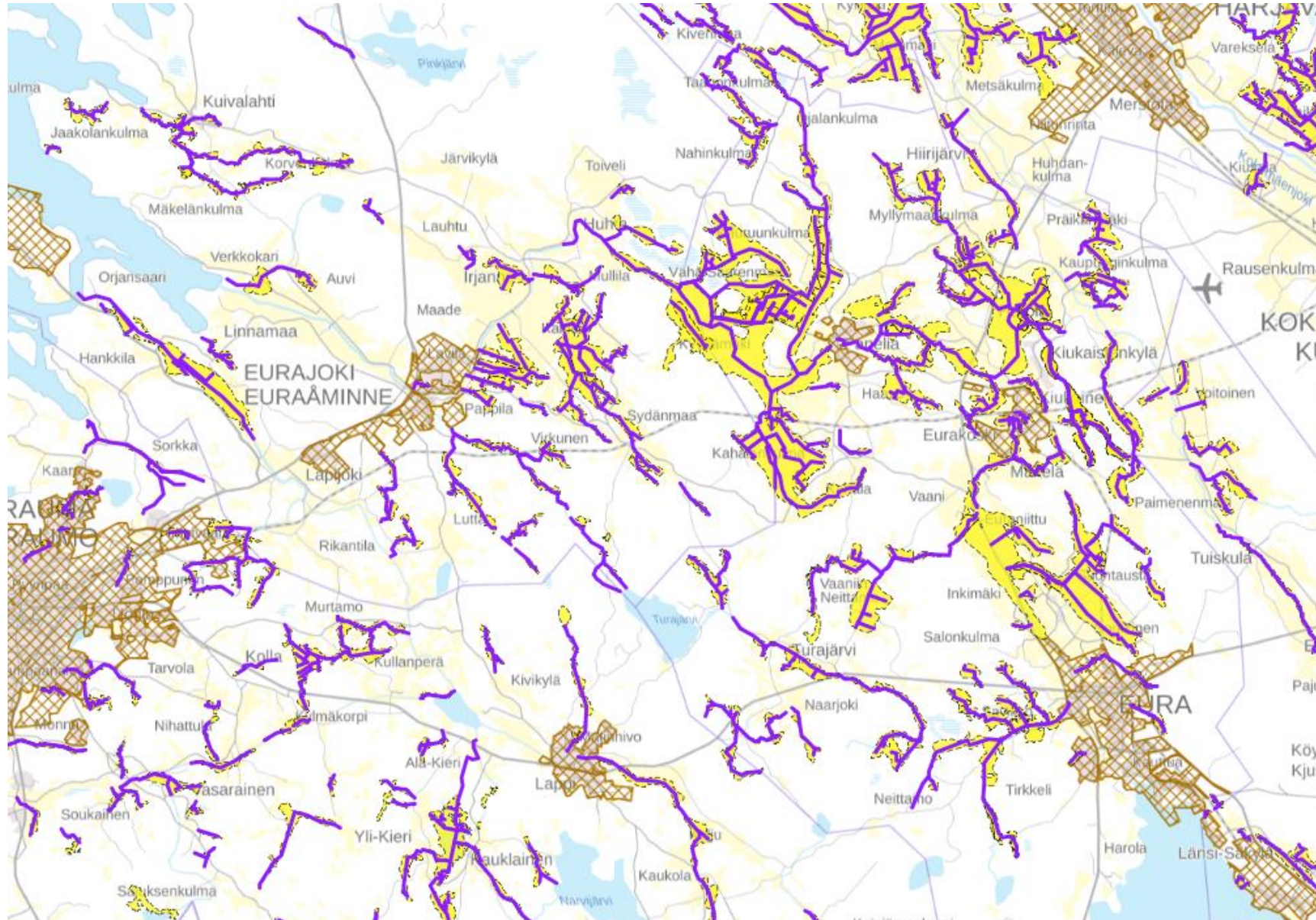

Satakunnassa päävesistöalueet:
Karvianjoen vesistöalue
Kokemäenjoen vesistöalue
Eurajoki-Lapinjoki -vesistöalueet

Suomessa on noin 20 000 ojitusyhteisöä ja niistä vain noin 5 % on aktiivisia. ProAgria, 2023.

Maatalouden vesienhallinnan rahoitusvaihtoehdot

1. Peruskuivatus
2. Paikalliskuivatus
3. Maan kasvukunto

Elinvoimakeskus

Keskeisiä rahoitusvaihtoehtoja maataloudessa peruskuivatuksen vesienhallintaan

Toimenpide	Rakennuskustannuksiin: Ei-tuotannollisen investoinnin tuki / yhteisen ojitusinvestoinnin tuki / ympäristökorvaus	Ylläpitoon: 5 vuotta kerrallaan ympäristökorvaus
Kosteikko	Koosta riippuen 8 200-12 000 €/ha	500 €/ha
Entisöitävä tulva-alue	Koosta riippuen 8 200–12 000 €/ha tai 21 €/ metri	500 €/ha
Turvepeltojen muuttaminen kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi	Koosta riippuen 8 200–12 000 €/ha	500 €/ha
Kaksitasouoma	21 €/metri	500 €/ha
Uomien luonnonmukaistaminen	21 €/metri	500 €/ha
Pohjakynnykset, ojakatkot tai eroosiosuojaukset	21 €/metri	500 €/ha
Suojavyöhyke	430 €/ha (ympäristökorvaus)	430 €/ha

* Yhteisen ojitusinvestoinnin tuki on ETI-tuesta poiketen korkeintaan 40 % kustannuksista, yhteisen ojitusinvestointituen saa kuitenkin koko hankkeen alueelle, ei pelkästään esim. kaksitasouoman kohdalle

** Huom. nykyinen rahoituskausi päättyy 2027, jolloin toimintatapoihin voi tulla muutoksia

*** Luonnonmukaistettujen uomien ja kaksitasouomien hoitotoimenpiteitä ovat: pohjapatojen kunnosta huolehtiminen, eroosiosuojausten ja muiden veden virtaamaa hidastavien rakenteiden kunnossapito, uoman ja tulva-alueiden vedenjohtokyvyn toimivuudesta huolehtiminen, uoman reuna-alueiden kasvillisuuden hoito ja tulvatasanteiden avoimuuden ylläpito.

Keskeisiä rahoitusvaihtoehtoja maataloudessa paikalliskuivatukseen vesienhallintaan

Toimenpide	Rakennuskustannuksiin investointituki tai yhteinen ojitusinvestointituki	Ylläpitoon 5 vuotta kerrallaan ympäristökorvaus
Säätösalaajitus turvepellolla, säätökaivot	40 % kustannuksista, korvattava summa oltava vähintään 3000 €	77 €/ha
Salaojitus	40 % kustannuksista, korvattava summa oltava vähintään 3000 €	-
Altakastelu tai kuivatusvesien kierrätys	40 % kustannuksista, korvattava summa oltava vähintään 3000 €	214 €/ha

Salaojituksen ja säätösalaajituksen hyväksyttävä enimmäiskustannus on 6,0 eur/jm, kun ympärysaineena sora. Jos on muu ympärysaine (esim. suodatinkangas), niin 2,4 eur/jm. Säätökaivon enimmäiskustannus on 950 eur/kpl. Näistä sitten muodostuu salaojitettavan kokonaisojametrimäärän ja kaivojen määrän mukainen hyväksyttävä enimmäiskustannus, josta tuki 40 %.

Keskeisiä rahoitusvaihtoehtoja maataloudessa maan kasvukunnon parantamiseksi

Toimenpide	Kasvipeitteisyyden ylläpitoon ekojärjestelmätuki (eko), ympäristökorvaus (ymp) tai muu taloudellinen hyöty
Luonnonhoitopeltonurmet	55 €/ha (eko)
Viherlannoitusnurmet	100 €/ha (eko)
Monimuotoisuuskasvit	210 €/ha (eko)
Talviaikainen kasvipeitteisyys	40 €/ha (eko)
Kerääjäkasvit	97 €/ha (ymp)
Saneeraus- ja maanparannuskasvit	223 €/ha (ymp)
Orgaanisen aineksen lisäys tai maanparannuskuitu (kiertotalouden edistäminen)	37 €/ha (ymp)
Turvepeltojen nurmet	200 €/ha (ymp)
Viljelykierron monipuolistaminen 33% muuta kuin viljaa	+300 kg sadonlisä/ha mahdollinen sekä lannoitustarpeen ja tautiriskien vähentäminen
Kipsi (haku on auki)	Ilmainen kohdennetusti (kipsinlevitys.fi)

Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen yhteystietoja:

Asia	Yhteystieto
Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan ympäristöasiantuntijat (valuma-aluelähtöisyys)	Eveliina Kiiski, ympäristöasiantuntija, 02 9502 2139 Essi Hillgren, Saaristomeri-ohjelma
Maatalouden investointituet	Janita Leppänen, maatalouden investointituet, 02 9502 2604
Ei-tuotannollisten investointien tuet	Henriikka Kajula, ei-tuotannolliset investoinnit, 02 9502 2580, Johannes Perttula, tarkastaja, 02 9502 2025
Ympäristösopimukset	Nurmio Elisa, Mikko Torkkeli, Teija Rinne, Pakarinen Kati, Mia Forssel
Ekojärjestelmätuet	Maarit Solla, ekojärjestelmätuki ja ympäristökorvaus, 02 9502 2665
Yhteisen ojitusinvestoinnin tuet	Niklas Lindeman, yhteisen ojitusinvestoinnin tuet Satakunta Noora Kalliomäki
Yleishyödylliset ympäristö- ja ilmastoinvestoinnit	Salme Pihlajamaa

Alueelliset elinvoimakeskukset

Etelä-Pohjanmaa

Kaakkois-Suomi

Keski-Suomi

Lappi

Sisä-Suomi

Pohjanmaa

Pohjois-Suomi

Itä-Suomi

Uusimaa

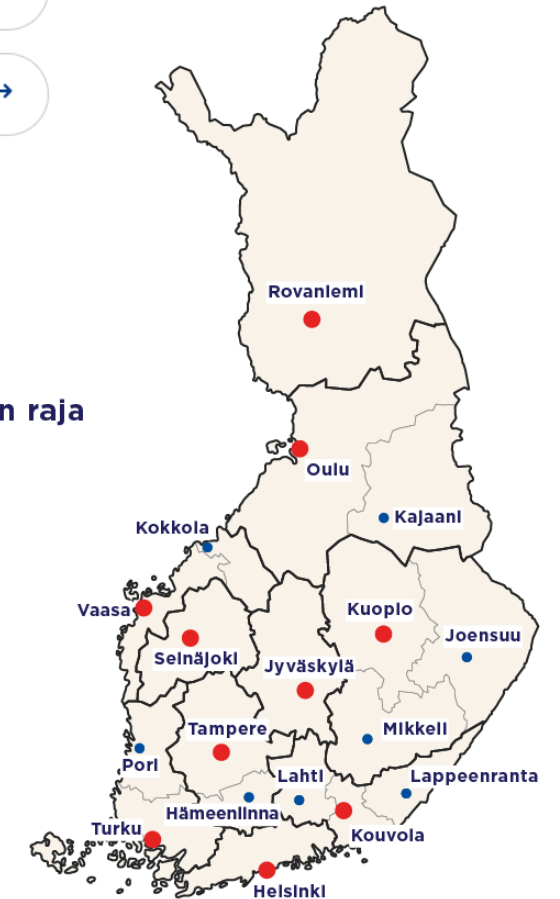

Lounais-Suomi

**Yhteystietoja kullekin
elinvoimakeskukselle
täältä.**

- Elinvoimakeskusalueen raja
- Maakunnan raja
- Päätoimipaikka
- Toimipaikka

EU:n maatalous- ja maaseuturahoituksen hakupaikat ja -ajat

Ekojärjestelmätukea ja ympäristökorvausta haetaan peltotukihaun yhteydessä Vipu-palvelussa, sillä ne kuuluvat EU:n maatalousrahoitukseen. Hakujakso on avoinna **28.4.-9.6.**

Investointitukia ja ei-tuotannollisten investointien tukia haetaan taas elinvoimakeskuksesta Hyrrä-asiointipalvelussa, sillä ne kuuluvat EU:n maaseuturahoitukseen

Investointituilla on vuodessa neljä hakujaksoa:

- 16.1.–15.3.
- **16.3.–15.8.**
- 16.8.–15.10.
- 16.10.–15.1.

Ei-tuotannollisilla investoinneilla on vuodessa kaksi hakujaksoa:

- 1.1.–15.5.2026
- **1.8.–15.12.2026**

Yhteisten ojitusinvestointien hakujaksot ovat:

- 16.10. – 15.1.
- 16.1. – 15.3.
- **16.3. – 15.8.**
- 16.8. – 15.10.

Linkit:

[Peltotukien euromäärät - Ruokavirasto](#)

[Peltotuet - Ruokavirasto](#)

[Ei-tuotannolliset investoinnit - Ruokavirasto](#)

[Maatalouden investointituet - Ruokavirasto](#)

Neuvoja hakee Neuvo-tuen ja sen haku on jatkuva. Neuvontaa voi hyödyntää vesienhallintaratkaisujen suunnitteluun.

[Neuvontakorvaus neuvojille – Ruokavirasto](#)

[Kipsi](#): **Levitys tulevalle syksylle tai ensivuodelle**, saa olla matalalla kynnyksellä yhteydessä. Hakemus ja sitten toimii avaimet käteen periaatteella.

Keskeisiä rahoitusvaihtoehtoja metsätaloudessa

Toimenpide	METKA: suunnittelu, rakennus ja ylläpito (10 vuotta)
Suometsän hoidon tuki 100 %	- suometsän hoitosuunnitelman laadinta - suunnitelmassa esitettyjen vesiensuojelurakenteiden ja toimenpiteiden toteutukseen ja piennarteiden rakentamiseen - suunnitelmassa olevien vesiensuojeluratkaisujen toteuttamiseen voi saada sataprosenttisen tuen ja piennarteiden tekemiseen 1,35 euron tuen metriä kohden
Luonnonhoidon tuki 100 %	- monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöihin - metsä- ja suoelinympäristöjen ennallistamiseen - aikaisemmin toteutetuista metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämiseen tai korjaamiseen - edellä mainittujen töiden yhteydessä johonkin seuraavista: riistan elinympäristöjen parantaminen metsän maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvojen kehittäminen muu metsän monikäytön edistäminen - toimenpiteellä on tavanomaista laajempi merkitys vesien ja vesiluonnon hoidon kannalta eikä kustannuksia voida osoittaa tietylle aiheuttajalle

Miksi tehdä rahoituksella eikä vaan itse?

1. Voit tukea tilasi **kannattavuutta**. Voit saada rahoitusta koko peruskuivatushankkeeseen ja parantaa maan kasvukuntoa. Kosteikon hoitosopimuksilla saat ennakoitavaa tuloa peltojen laidoilta.
2. Sinulla on **mahdollisuus soveltaa** rahoitusvaihtoehtoja omiin tarpeisiisi, kun tiedät niistä ja mihin ottaa yhteyttä. Esim. kastelualtaan ja kosteikon yhdistelmä Paattistenjoella.
3. Vesienhallinnan rakenteiden **suunnittelukulut** saa jälkikäteen osaksi korvattavia kustannuksia. Voit myös hyödyntää suunnitteluun **Neuvo-tukea**.

Luonnonmukaisin ratkaisuin päivitetty peruskuivatus auttaa varmistamaan **pitkäaikaiset** hyödyt tilalle ja ympäristölle. Luonnonmukaisissa peruskuivatusratkaisuissa **ylläpito** vaatii yleensä vähemmän työtä. Niillä hillitään myös **ravinnekuormitusta, lisätään kuivuus- ja tulvariskien hallintaa sekä elinympäristöjä toisille lajeille**.

Elinvoimakeskus

Kiitos!

Eveliina Kiiski

eveliina.kiiski@elinvoimakeskus.fi

02 95 022 139

Ennakkokysymykset

Mistä haetaan koko jokea koskevan parannushankkeen rahoitusta?

Meillä oli pari niittokauhanäytöstä. Perattiin tulvanarkoja uomia, joissa vesikasvillisuuden poisto olisi hyvä tehdä jopa muutaman vuoden välein. On tullut kyselyjä, että saako tähän perkuuseen tukea? Tai voisiko uoman perkuuprojektiin saada uusinta perkuun vaikkapa niittokauhalla.

Lisäksi voisiko niittokauhan hankintaa tukea? Ja mitä eri vaihtoehtoja viljelijöille tai maaseudun yrittäjille olisi käytettävissä.